

LAGUNEN

Årgång 17 Nr.4. 2023

Reportage om

Eskilstuna Räddningstjänst

*Intervju med
Janne Schaffer*

LAGUNEN

Årgång 17. Nummer 4. År 2023

Ledaren

Hejsan!

Jag vet inte om jag skrivit om det i ledaren tidigare men jag är, förutom ansvarig utgivare för Lagunen, även enhetschef inom Arbete och aktivitet. Arbete och aktivitet är ett området inom Eskilstuna kommun som ansvarar för all daglig verksamhet och sysselsättning för personer med olika funktionsnedsättningar. Som enhetschef är det alltid lite extra stressigt såhär innan jul. Det är mycket att avsluta och hinna med innan vi gå in i det nya året. Jag är som person ganska lugn av mig och stressar inte i onödan men även jag påverkas av detta. Jag tror det är därför jag uppskattar julen så mycket som jag gör. För när julen äntligen kommer blir det ett tillfälle att lägga stressen åt sidan, känna sig nöjd med vad man åstadkommit under året och med spänning invänta det som komma skall.

/Douglas

Qrkod till ledaren

QR koder:

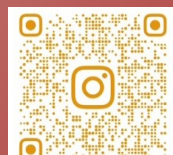
Lagunens hemsida

Lagunens Facebook

Soundcloud - Ljudklipp

Lagunens Instagram

ADRESS:

Lagunen
Rosstorpsvägen 12
633 5 Eskilstuna

TELEFON:

016- 710 74 23

E-POST:

lagunen@eskilstuna.se

HEMSIDA:

Tidningenlagunen.se

FACEBOOK:

Arbete Och aktivitet
Eskilstuna

INSTAGRAM:

Arbeteochaktivitet

SOUNDCLOUD:

Lagunen och Digitalkraft

ANSVARIG UTGIVARE:

Douglas Gilljam

Företagenshus

Munktellstorget 2

633 43 Eskilstuna

Telefon: 070- 167 21 55

E-post:

douglas.gilljam@
eskilstuna.se

TRYCK:

Arkitektkopia

Svarvargatan 9

Eskilstuna

INNEHÅLL:

SIDA:

2. LEDAREN

3. ANNONSER/INSÄNDARE

4-7. RÄDDNINGSTJÄNSTEN

8-12. JANNE SCHAFFER

13. LUCIA

14-15. SENASTE NYTT

16-17. NUMRETS FRÅGA

18-19. UTVECKLINGSSIDAN

20. PODDRECENSION

21. VARG

22. RECEPT

23. KNEP & KNÅP

24. NUMRETS BILD

Annonser/Insändare

Strandgatan 16.

Öppet tisdagar kl 9.30-10.45

Endast swish betalning!

God Jul
& Gott Nytt år

RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Eskilstuna

Visste du att det sker 40 procent mer bränder i december månad och att det är cirka 20 till 25 tusen bostadsbränder per år? Att alla hushåll i Sverige har brandvarnare men att det bara är 70 procent som har brandsläckare och brandfilt i hemmet? I det här reportaget kommer ni få läsa om hur det är att vara brandman och vad ni kan göra för att minska risken för bränder. Sara och Viktor från Redaktion Lagunen besökte räddningstjänsten i Eskilstuna och intervjuade brandmannen Anders.

Hur många arbetar på Eskilstuna Räddningstjänst?

- Det jobbar cirka 80 personer på brandstationen, allt som allt. Vi är ju ganska många, vi är cirka 40 brandmän som arbetar i fyra olika skift och det är minst två kvinnor i varje grupp. Det är olika skift som har uttryckande tjänst. Sedan har vi också dagtidspersonal så som brandingenjörer, brandinspektörer och vi har också administrativpersonal. Det sammantaget cirka 80 personer, så vi är rätt så många men man har ju olika typer av sysslor.

Hur många larm om bränder får ni i snitt per dag?

- I snitt per dag är det tre till fyra larm som kommer in. Det larmas om olika saker, det kan vara allt ifrån bränder, trafikolyckor, vi kanske måste åka iväg på ett farligt utsläpp till exempel. När man pratar om farligt utsläpp kan det vara en bil som har läckt ut bensen eller diesel och då får vi ta hand om det. Vi kan också få åka på en så kallad djurlivräddning, att vi räddar ett djur som kanske har fastnat någonstans. Vi åker också när någon drabbats av hjärtstopp och hjälper ambulansen. Vi samarbetar också med polisen, vi kanske måste hjälpa dem öppna en dörr som de behöver ha tillträde till.

Vilket sorts larm är det vanligaste?

- Det vanligaste larmet skulle jag säga är ett automatlarm. Det är såna byggnader som är publika lokaler till exempel en skola, sjukhuset, det kan vara värmeverket. Då går larmet direkt till oss och får åka dit. Ibland kan det bero på att en hantverkare har gjort så det dammar eller att det blivit varmt med mera. Så det måste inte alltid vara en riktig brand utan det kan vara andra orsaker som gjort att larmet har gått.

Kan du berätta vad som händer när ni får ett larm? Vad gör ni på brandstationen?

- Det som händer på brandstationen under dagen är att brandmännen som är i tjänst utför stationsarbeten. Det vill säga att de jobbar i verkstäderna som vi har här på stationen. Man kanske tvättar bilar, reparerar saker, tvättar slangar och iordningsställer utrustning som vi har på alarm. Kommer det då ett riktigt larm så springer man ju direkt, då har vi 90 sekunder på oss att ta på oss skyddskläderna, det vill säga uniformen vi har och hjälmen. Sedan tar vi oss till bilarna och sen ska vi åka härifrån på en och en halv minut. Det spelar ingen roll om man står i duschen eller sitter på toaletten, om man sover, tränar eller om man är på verkstäderna. Vi ska hinna vara klara på en och en halv minut och vara på väg mot larmet. Samtidigt som larmet kommer kan vi se på skärmar vad det är för typ av larm och få lite grundinformation om vad som händer.

Vad skulle du säga att den största skillnaden på att vara brandman idag än förut?

- Jag började jobba som brandman på 90-talet och tittar man tillbaka 25 år så är det klart mycket som har hänt. De stora skillnaderna är väl att allting utvecklas i samhället och det tenderar till att bli mer av allting. Om det är någonting som går snett då kan det gå väldigt snett men samtidigt har vi lärt oss att förebygga olyckor. Vi kanske tänker säkrare med åren också, så det tar ut varandra litegrann. Den största skillnaden jag ser här i Eskilstuna är att det byggs om väldigt mycket, de gör nya typer av vägar, de gör mer trottoarer med mera. Det ska bli mindre biltrafik och mera cykel och gångtrafik i Eskilstuna och det är ju positivt för det blir fint, det blir mindre avgaser och så att det blir en trevligare miljö. Det jag tänker på utifrån min roll som brandman är att vi på räddningstjänsten behöver ta oss fram snabbt och smidigt med stora brandbilar. Det kan det bli svårt för oss när man bygger på det viset. För oss handlar det om att vi ska hinna fram i tid så det är en förändring som är både positiv och negativ.

Om det inte är någon brand alls som pågår, vad gör ni då om dagarna?

- All utrustning vi har ska alltid vara redo, den ska vara packad och klar på alla fordon. All vår personliga utrustning ska också vara klar på 90 sekunder för att åka och hjälpa människor och ta hand om olika scenarion och olyckor. Så vi jobbar väldigt mycket med att allt ska vara rent och helt och på rätt plats. Det är väldigt viktigt det ska vara ordning och reda och stor del av dagen går åt till sådant. Varje gång vi arbetar så tränar vi, fysisk träning är en del ut av yrket och så har vi har ju en viss tid till det sociala. Vi umgås för att stärka gruppsammanhållningen och lära känna varandra. Det är viktigt att vi fungerar bra ihop, ju bättre vi känner varandra ju bättre kommer vi att kunna jobba ute på olycksplatser.

Något annat som vi gör och som är jätteviktigt är att vi övar på olika typer av olycksscenario. Vi bygger upp på vårt övningsfält och sen tränar vi på dem. Vi försöker göra att det ska ligga så nära verkligheten som möjligt i våra övningar så att vi ska vara så väl förbereda som vi bara kan för när det väl händer något på riktigt vill vi ju göra ett bra jobb.

Har du något annat tips på hur man ska göra för att slippa bränder i hemmet? Vad ska man ha hemma?

- Man ska ha massa bra saker. Först och främst är det absolut viktigaste skulle jag säga att ha ett bra sunt förnuft. Att man tänker sig för och är försiktig och kanske inte stressar sig för mycket. Det är en bra grund och sen i alla hem skulle jag vilja säga att man bör ha eller ska ha en brandvarnare, det är en billig livförsäkring. Det är brandvarnaren som faktiskt är duktig på att lukta fram det farliga så att vi blir varnade för om det börjar brinna. Brandvarnaren är jätteviktig och sen så finns det andra bonussaker man kan ha och då skulle jag nog rekommendera en brandfilt. Då kan man släcka en lite mindre eld där hemma, man kanske ändå måste ringa 112 så någon kommer och kontrollerar eller något liknande. Kan man hantera en handbrandsläckare så skulle jag rekommendera att ha en sådan hemma, en 6-kilos pulversläckare. De kan man också köpa i de flesta varuhusen nuförtiden och det gäller samma sak med brandfilt och brandvarnare.

Brandsläckare

Brandvarnare

Brandfilt

Vad är det snabbaste du har varit med om att en brand har spridits sig?

- Det beror ju på, jag har varit med om ganska snabba brandförlopp i både skog och mark och även i byggnader och hus. Allting handlar ju om vad det finns för bränsle, vissa saker brinner ju lättare än vad andra saker gör. Ett hårt träbord brinner men det brinner inte lika snabbt och lika lätt som en dagstidning eller som tidningspapper gör. Väder och vind kan också ha stor påverkan så som om det är torrt ute samtidigt som det blåser mycket så sprider sig en brand mycket snabbare än om det är vindstilla och regnigt. Vi är snabba med våra 90 sekunder men vi måste oftast åka med våra fordon en bit fram till olycksplatsen och under tiden så hinner ju elden sprida sig och bli starkare. Så när vi kommer fram så är det oftast att man får slå i underläge och kämpa rätt så rejält i början innan man får kontroll över situationen och det lugnar sig.

Vilken egenskap tycker du är viktig att ha som Brandman?

- Det står på väggen inne på gymmet, vårt motto: Skicklighet, uthållighet, kunskap, uppmärksamhet, omtanke, lojalitet, mod och takt.

Vilken superkraft skulle du vilja ha som brandman?

-Antingen Stålmännens eller Spindelmännens krafter. Spindelmannen har ju förmåga att vara supersnabb, stark och intelligent. Han kan klättra överallt, ta sig upp överallt stoppa tåg och ta ut människor från balkonger. Då skulle vi inte behöva ta fram stegbilen. Stålmannen är oförstörbar, han

kan bara blåsa och släcka en eld. Jag skulle nog välja Stålmännens krafter och kanske som nummer två skulle vara Spindelmannen och en stark trea Bamse och Hulken i en kombination.

Vi har hört att om en brandman släcker en brand från en elbil så måste han slänga kläderna som han har på sig, varför?

-Vi jobbar efter något som vi kallar för "friska brandmän" och det betyder att vi måste ta hand om oss, vår hälsa är viktig. Vi är ju ett verktyg som används när det sker olyckor och vi måste hålla oss pigga och fräscha så vi kan fortsätta jobba med att hjälpa människor. De giftiga rökgaserna som vi är i kontakt med kommer in och fastnar på våra skyddskläder. När vi varit inne på en rökdykning, måste vi ta av oss våra kläder oftast direkt på olycksplatsen och sen så packar vi ner kläderna och försluter dem i specialgjorda påsar och sedan stänger vi igen dem och så tar vi på oss exempelvis en träningsoverall under tiden. Sen packar vi ihop på olycksplatsen och åker tillbaka till brandstationen. Väl tillbaka tar vi på oss ansiktsskydd så man inte andas in gasen i onödan och sen har man skyddshandskar på sig. Vi tar hand om kläderna och tvättar dem i speciella tvättmaskiner. Man använder speciella medel så de blir rena igen så de slängs inte i första hand. Det ämnen som frigörs från batterier är otroligt farliga så vi måste skydda oss.

Har det någon gång blivit någon komisk situation när du har varit på uttryckning?

- Ja det har det väl varit några gånger genom åren. Någoting jag tyckte var trevligt när jag tänker långt tillbaka var när jag var ny som brandman och stationen låg på stan, i centrala Eskilstuna. När man arbetade helgerna och åkte ut med bilarna tidigt på morgonen så kunde man se människor som var på väg hem. Folk hade på sig gårdagens partykläder, då kanske de hade varit ute och festat och vaknat upp på olika platser och var på väg att gå hem. Då var det väldigt trevligt att ta mikrofonen i våra bilar om man var chaufför och kunde önska god morgon och kanske fråga om kvällen hade varit bra, lite skojigt. När man pratade i mikrofonen så ekade det mellan husen, det var ett roligt inslag. Jag tror de flesta tyckte att det var ett kul inslag på morgonen.

Är det mer bränder i hemmet tillexempel på en helg?

- Det är en liten svår fråga, tittar vi på statistiken så är det torsdagar eller fredagar mellan klockan 16.00 – 18.00, som de flesta larmen kommer. Om det just är i hemmamiljö som de flesta larmen kommer ifrån ska jag låta vara osagt, det vet jag inte.

Vi läste att det är cirka 40 procent mer bränder i hemmet kring december, varför tror du att det är så?

- I december månad börjar vi tända ljus och vi har flera högtider, jag tänker då på Lucia, julafton och advent. Det kanske är så att man har lite speciell matlagning och bakar mera. Då använder man spis och ugn och det i sig kan vara en brandrisk. Vi har de levande ljusen, man kanske eldar i kaminer eller i den öppna spisen. Så de sakerna sammantaget gör såklart att det finns en eventuell risk att det blir en brand, eller ökad risk för bränder.

Hur ofta händer det att det börjar brinna under ett Luciatåg i Eskilstuna?

- Jag har inte varit med om det och det ska vi vara glada för. Jag vet inte om det har hänt här någon gång. Jag har inte varit med om det själv och jag tror att anledningen till att vi inte ser det så ofta är att de har batteriljus och inte levande ljus i Luciakronan. Jag tror att det är bra om vi håller oss till det. Om man har levande ljus tror jag fler är mer på tårna, att man är mer uppmärksam och förberedd.

Hur ska man göra för att ha koll så att det inte börjar brinna om man har ett ljus tänd?

-Jag brukar säga att den som tänder ljusen ska även vara den som släcker ljusen, man ska vara medveten om att man har ljus tända. Det är lättare om man själv har tändt ett ljus att även komma ihåg att man ska släcka ljuset. Sen så får man hjälpa varandra och påminna varandra om att släcka ljuset eller ljusen. Det finns små påminnelseappar som man kan sätta på ytterdörren, jag vet att vi lämnade ut dem här på räddningstjänsten förut när vi hade besök i form av exempelvis i utbildningar. Man kunde då sätta fast dem på ytterdörren så att man fick en påminnelse innan man gick hemifrån "aha jag får inte glömma släcka ljusen".

Är det någon skillnad på hur bränderna kan bli med stearinljus eller batteriljus?

- De ljus som drivs på batteri är relativt ofarliga, jag tycker det är jättebra att ha dem. Jag tycker det finns jättefina att ha och de ser mer eller mindre ut som vanliga ljus. De flesta är lätt stressade i dagens samhälle så för att hjälpa sig själv så är det kanske bättre att använda såna än vanliga ljus, de är helt klart säkrare.

Finns det något man kan göra för att få det lite mysigt hemma som inte börja brinna?

- Jag går tillbaka till det gamla klassiska. Man kan ju kura upp sig med nära och kära och hitta en stor härlig filt och lite kuddar uppe i myshörnet i soffan och titta på en bra serie eller någonting. Man kan använda sig av batteridrivna ljus för att få en mysig stämning eller varför inte sätta på en brasa på teven som skärmsläckare, det känns nästan som man blir lite varmare trots att det bara är en skärm.

Vad är de vanligaste misstagen människor gör kring jul tycker du?

- Jag tror att de flesta människorna stressar för mycket kring jul och när man stressar då hanterar man det oftast situationer sämre. Människan är varelser som är gjorda för att göra en sak i taget då kan man lyckas ganska bra. Om man börjar göra flera saker samtidigt det är då man kanske glömmer det där ljuset när man går hemifrån. Det kanske också är så att man kör lite för fort med bilen och kör i diket för att man har bråttom att hälsa på familjen under julafton. Det är då olyckorna sker som kanske inte behöver ske just för att man är stressad och det är rätt vanligt runt jul.

Qrkod till intervjun.

Intervju med **JANNE SCHAFFER**

Qr kod till intervjun.

Janne Schaffer har varit en del av den svenska musikscenen i över 50 år. Han har medverkat på närmare 5000 album, gett ut 27 egna skivor samt gjort tio album med Electric Banana Band.

Redaktion Lagunen kontaktade Janne och ställde några frågor till honom.

Hur började du din karriär och hur startade ditt musikintresse?

- Mina föräldrar har aldrig gått på musikhögskola, min mamma var pianolärarinna och min pappa spelade fiol, så jag växte upp med klassisk musik i hemmet. Jag var för liten för att vara riktigt insatt i den klassiska musiken, idag tycker jag att det är fantastisk musik. Året var 1956 när jag hörde en låt på radion som hette "Heart break hotel" med Elvis Presley och den tyckte jag var väldigt intressant. Så där och då startade mitt musikintresse. Modern musik blev popmusik eller vad man nu ska säga och sen så har mitt intresse fyllts på hela tiden. Jag lyssnar ju väldigt mycket på musik fortfarande faktiskt och tycker det är jättekul när jag hör någonting som är nytt och intressant.

Du är känd som en grym gitarrist men vem har du själv haft som förebild eller idol?

- Jag har haft flera stycken, den som jag lyssnade på mest på från början var en gitarrist som hette Hank Marvin som spelade i en engelskgrupp som hette "The Shadows" och de tyckte jag var bra. Jag var med i en grupp som hette "Slips" då var vi förband till "The Shadows" en gång. Sen så gillar jag också Eric Clapton som är en brittisk sångare och gitarrist, han var med i ett band som hette "The Yardbirds" som jag lyssnade mycket på. När han senare slutade i bandet "The Yardbirds" dök det upp en ny gitarrist som hette Jeff Beck som jag tyckte var väldigt bra. Han dog tidigare i år men det är en person som jag följt under alla år för han spelade väldigt bra.

Senare fick jag spela med en svensk jazzgitarrist som hette Rune Gustafsson, honom satt jag i studion med flera gånger. Jag är också med på några av hans skivor och han inspirerade mig väldigt mycket och det var jättekul att spela tillsammans med honom. Jag har så många olika jag tycker om men en annan som jag fick träffa när jag var med och gjorde ett TV-program på Sveriges television, var med en amerikansk gitarrist som hette Jimi Hendrix och jag tyckte han var en kul kille. På senare år har jag börjat lyssna på en gitarrist som heter Pat Marino, han skriver väldigt bra musik och spelar väldigt bra gitarr. Så det finns flera stycken om jag lyssnat på som är duktiga gitarrister. De som jag nu har nämnt kanske är de som inspirerat mig mest genom åren.

Var det självklart att just gitarren skulle bli din grej?

- Det var inte ett dugg självklart. Det hela började egentligen 1957 när jag gick på Blackebergs läroverk (gymnasium) och jag var jätteintresserad av slöjd. Jag hade gjort massor med grejer, bland annat örhängen till min mamma och en dag gick jag in i slöjdlärares arbetsrum och där inne så hängde det en akustisk gitarr på väggen. Jag frågade då läraren om jag fick bygga en sådan och han sa "javisst". Så jag byggde en akustisk gitarr, det tog ett år innan den var klar. Mina föräldrar spelade klassiska instrument som piano och fiol men jag kände att det här är min grej och mitt instrument. Sedan så bytte jag upp mig till elgitarr och då kände jag också att det här är kul. Jag har aldrig spelat några andra instrument som klarinett, trumpet, flöjt eller piano. Gitarren är mitt instrument.

Har du kvar din första gitarr, ditt eget hemmabygge?

- Jag har inte haft bort det men jag hittar det inte. Jag vet inte var den ligger, jag hade den här hemma för ett tag sedan men nu ligger den säkert på något bra gömställe någonstans där inte ens jag vet vart jag gömt den. Så ja, jag har den kvar men vet bara inte riktigt vart jag gömt undan den.

Du har varit med i en massa olika band med olika framgångar men vilket har varit det bästa enligt dig?

- Det är svårt att säga, det är svårt att jämföra men jag tycker att det bandet jag spelar med nu är väldigt bra. Jag spelade med ett band senast i fredags på södra teatern i Stockholm och det är ett band som består av Lasse Olsson på trummor, Fredrik Jonsson på bas, Barbro Lindqvist på andra gitarr, Jonas Hikiedo på keyboard och sen Johan Bodlingsson och hans tjej Marika Veden. Det bandet tycker jag var väldigt bra. Vi hade ju ett band på 70-talet som hette "Hörselmat" som bestod av Björn J:son Lindh, Janne Schaffer, Ola Brunkert och Stefan Brolund. Det var också ett bra band men med än helt annan typ av musik så de är svårt att kunna jämföra dem. Sen tycker jag naturligtvis att "Electric Banana band" är kul att spela tillsammans med men vi spelar så sällan.

Hur har dina karriärsmål sett ut och har du uppnått dem?

- Jag har egentligen inte haft några karriärsmål på det sättet utan allting har bara ramlat in. Det som hänt, har hänt av en slump och det har då gällt att fånga upp slumpen och tillfälligheterna när de ges. Jag är en öppen människa och när det väl kommer något som verkar intressant så hakar jag på det. Jag kan ta exemplet med att spela in tillsammans med ABBA, det var roligt och att spela in tillsammans med Ted Gärdestad var också jättekul. Jag har också arbetat med Lasse Åberg, fått skriva musik till tre av hans filmer och det har varit jättekul. Listan på allt som jag har fått göra som har varit rolig kan göras lång. I februari ska jag spela med en symfoniorkester tillsammans med Lasse Åberg och det är vansinnigt roligt. Jag har gjort det tidigare i olika sammanhang och vet att jag tycker det är roligt. Jag har aldrig haft något direkt mål som jag ska sträva mot utan jag har hakat på det som jag tror ska bli roligt och det som jag har haft lust till att göra, det som verkar intressant och spännande. Jag behöver inte ringa runt och försöka få saker att göra utan jag upplever att jag har haft det privilegiet, att folk ringer till mig och frågar om jag vill vara med på olika saker. Jag har ett väldigt rikt musikliv och jag är väldigt nöjd med det och det har lyckats bra. Jag har varit med om så mycket roliga saker som är kopplat till musiken och det är jag väldigt glad över. Mycket har skett av en slump och det ena har sedan lett till det andra för mig.

Hur tror du att du är att arbeta med, hur tror du att kollegor upplever dig?

- Det skulle ni egentligen fråga mina kollegor och inte mig. Jag har en ide när det kommer till att spela med i band och det är att skapa en bra stämning. Man lär sig med åren att styra med auktoritet inte fungerar så bra utan att det skapar mer nervositet och lönar sig aldrig. Jag försöker få alla att känna sig bekväma och på ett bra humör. Jag brukar börja med att dra lite roliga historier bara för att få folk att skratta lite granna. Jag tycker att det är bra att man kommer in i en bra stämning och att det är en viktig del. En del låtar är lite svårare och då får man repetera lite mer på det. Jag försöker vara noggrann vid inspelningar och det är något jag har med mig sedan jag arbetade tillsammans med Björn och Benny från ABBA, för de var väldigt noggranna. De hade också en bra stämning med dem för det går inte att tvinga fram bra musik utan man ska spela avslappnat och känna att det här är kul. Att det känns bra. Det sammantaget gör att det blir bra musik. När någon kommer in och tycker till hur man ska spela upplever jag inte att det fungerar så bra. Jag väljer att vara den som bidrar med en god stämning, kanske man kan sammanfatta det som.

Hur ser din publik ut, vilka finns i den?

- Det är olika, det har varit mina jämnåriga och lite yngre än jag själv men precis på förra veckan sen så spelade jag in en ny singel med en grupp som heter Many Few / Många Få på engelska. De har ju en annan typ av musik och jag är ju öppen för att spela alla typer av musik, det är lite Avicii-betonat och då kan man få kontakt med en annan publik som är betydlig yngre än vad jag själv är. Just den gruppen går väldigt bra i utlandet och drar en yngre publik då som ligger runt 20 till 30 år. Så genom att jag medverkar i många olika saker så har jag också en varierad ålder på publiken eller de personer som tar del av det jag gör. Det är också både män och kvinnor som lyssnar på mig så även där finns det en bredd på publiken. Jag är väldigt glad, stolt och tacksam för att det finns en variation i min publik, att gitarr som kanske känns lite grabbigt både drar lika många män som kvinnor till att komma och lyssna på mig.

Citat

"Det finns en låt som heter Norrland som är instrumental som jag är väldigt stolt över."

Citat

"jag försöker så klart att spela så vackert som möjligt"

Vad utmärker dig mot andra gitarrister eller elgitarrister?

- Det är svårt att säga, det kan egentligen inte jag bedöma men jag kan väl säga såhär att det var någon som gick ut och tittade på vilka dom populäraste gitarristerna som var i Sverige och då låg jag med där i toppen. Det som jag gör hela tiden är att försöka hitta en egen stil så folk kan höra efter några toner att det är Janne Schaffer som spelar. Jag tror att det är det viktigaste, att man försöker att hitta sin egen stil när man spelar och jag försöker så klart att spela så vackert som möjligt. Ett tag så skulle man spela så fort, det kan jag göra om jag vill men det är inte det som är det viktigaste utan jag vill spela så vackert som möjligt. Det tycker jag är roligt att göra nu och det känns bra.

När blev du en folkkär artist eller när blev du ett stort namn i Sverige?

- Det tror jag var för 50 år sedan när jag gjorde min första skiva, den sålde guld direkt. Den låg på första plats under 6 veckor, jag tror det var då jag slog igenom. Jag har gjort 2 karriärer, dels som studiemusiker och som solist och låtskrivare och de går pararellt. Jag får fortfarande frågor från unga tjejer och killar om jag kan spela litegrann på deras skivor. Det gör jag gärna och så skriver jag fortfarande egen musik. Det rullar på hela tiden faktiskt.

Har du något du måste ha eller göra innan du går ut på scenen?

- Nej, inte direkt så. Jag dricker en kopp kaffe, jag dricker lite vatten och sen försöker jag koppla av så mycket som möjligt för att vara utvilad så att jag har mycket energi att ge på scenen för det är det viktigaste.

Jag har inga rutiner sådär som en del har som jag måste göra. Det jag försöker göra är bara vara laddad, utsövd och så väl förbered som jag kan.

Vad är du mest stolt över som kompositör?

- Ja, det är flera saker. Jag har ju några låtar som jag kanske är extra nöjd över men de låtar jag valt att spela in är jag nöjd över. Det finns en låt som heter Norrland som är instrumental som jag är väldigt stolt över. Sedan är det låtarna som jag gjorde tillsammans med "Electric Banana band" bra tycker jag. BRIS (barnens rätt i samhället) har använt sig av en av de låtarna. Jag har gjort en video tillsammans med dem som jag känner mig stolt över. Jag gjorde en låt till min mamma som heter Clare som jag också är stolt över, det är många låtar som jag känner stolthet över. Sedan kanske inte den ena är bättre eller sämre än den andra men så är det väl.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut?

- Det finns inga vanliga arbetsdagar för mig, det är olika varje dag för mig. I morgon ska jag spela på en begravning och efter det ska jag gå på en releasefest för en kille som heter Ali som är verksam i

KRIS som har skrivit en bok. Dagen efter det ska jag ha en spelning, dagen efter det åker jag till Västervik där jag ska spela på

kvällen med hela bandet för att sedan åka hem dagen efter. Dagen efter det ska jag sitta och sälja min första skiva och boken som gjort till den, sedan är det inspelning av en reklam som jag medverkar i. Dagen efter det har jag en inspelning med en sångare, sedan en intervju med ett tyskt tv-bolag om ABBA och det svenska musikundret. Mina dagar rullar på men det finns ingen dag som är den andra lik.

När var din tv-debut?

- Det vet jag, det var exakt 60 år sedan i ett program som hette "Gitarren". Det var svartvit tv och det fanns bara en kanal och då spelade jag elgitarr, då var Lasse Åberg med i samma program och spelade gitarr. Sedan var Robert Broberg också med i samma program, han blev jag senare kompis med.

Vilka frågor i samhället får dig att engagera dig extra?

- Klimat och miljön är de frågor som får mig att engagera mig lite extra för det tycker jag är mycket viktigt.

Din viktigaste egenskap enligt dig själv?

- Jag är en ganska snäll person skulle jag vilja säga, jag försöker tänka att jag ska vara så som jag vill att andra ska vara mot mig. Jag är en positiv människa som försöker att vara öppen och ärlig och tycker att livet är fantastiskt och jag trivs med det. Jag hoppas att kunna håll på ett bra tag till för att jag tycker att det är så roligt att få göra allt det jag gör.

Vad är din drivkraft?

- Det är att jag tycker att musik är fantastiskt, musik är en konstform som är så otrolig. Att möta publiken och kunna spela live är det som är min kraft eller det som ger mig kraft. De är så direkt, att man kan improvisera samtidigt som man kan möta publikens ögon och se om det tycker det jag gör är kul att höra, det är viktigt för mig.

Vilken är din favoritjullåt?

- Det är faktiskt "Stilla natt", det finns många som har spelat in den men jag tycker det ska vara med Leif Strands arrangemang som jag har varit med och spelat in på skiva en gång i tiden. Den tycker jag är väldigt vacker.

Faktaruta:

Namn: Jan Erik Tage Schaffer.

Född: 24 september 1945 (78 år).

Familj: Sonen Fredrik

Bor: Stockholm.

Yrke: Gitarrist och kompositör.

Genre: Pop, rock, reggae, schlager, jazz, blues, funk, klassisk musik & syntpop.

Lucia

Qr kod till reportaget.

De flesta känner till Lucia, att hon är ett helgon som dog martyrdöden runt 300 e.kr., men det finns mer att lära om denna helgdag. Den 13 december var signifikant förr i världen. Enligt den julianska kalender infall den 13 december på vintersolståndet, vilket var årets mörkaste natt. Inom fornnordisk vidskepelse släpptes mörkrets krafter lös denna natt. Folk trodde till och med att djuren skulle börja prata! Myten om Lucia kom först till Sverige på 1200-talet. På den tiden kallades det för lussenatt och var närmare förknippad med Lucifer än något helgon från Syrakusa. Därför var det bäst att stanna uppe hela natten. Man åt god mat, drack starka drycker och gav djuren extra foder. Alla julförberedelser skulle också vara klara till den 13 december. Denna tidiga form av "luciafirande" var även kopplat till en fornnordisk gudinna av ljus. Därmed tian av ljus som vi nu förknippar med Lucia. En annan sak folk trodde på den tiden vara att det fanns en ond "lucia" som kallades "Lussekärrigen" eller "Lussi".

Lussekärrigen gick runt och åt barn och var någon man skulle passa sig för. Därför var det bäst att stanna inne under lussenatta.

De fanns även en tro att Lussi och hennes följeslagare straffade godsägare som inte hade förberett sig inför jul till den 13 december. Det var först inom adel som idén om en ung kvinna uppklädd med en gloria av ljus fick fot. Denna idé kom från Tyskland där man hade en tradition där ett flickebarn som kläddes upp som Jesusbarnet kallad "Christkindlein".

I Sverige blev det istället en ung kvinna som gav mat till de som vakade under lussenatta. Den äldsta belägget för en vitklädd Lucia är från 1764. Stjärngossar och Staffan sången har också rötter som sträcker sig tillbaka längre än det moderna luciafirandet. Stjärngossar har sitt ursprung i en tradition av så kallade djärkar som gick från hus till hus för att sjunga och be om pengar. En djärk var en elev i gymnasieålder. På den tiden drevs skolan helt i kyrkans regi. Stjärnorna på struten representerar de tre vise männen, kung Herodes och Judas. Staffansjungandet firades ursprungligen den 26 december men i samband med Luciafirande på Skansen sammanfogades dessa två traditioner. Det moderna 'Luciafirande med ett Luciatåg och val av Lucia kom till först på 20- eller 40-talet. Detta till följd av att dagblad höll tävlingar om vem som skulle väljas som Lucia. Mellan 1973 och 2012 valde veckotidningen Året Runt en officiell Sverige Lucia. Idag är det vanligt att förutom tärnor och stjärngossar även går tomtar och peppakakemän i Lucia tåget. Årligen håller SVT ett Lucia tåg på Skansen.

Skrivet av: Freddy Jakobsen.

Qr kod till reportaget.

Lotta Engberg

har bestämt sig efter
20 år för att hoppa av

Lotta på Liseberg

Terrordådet i Bryssel

Två svenska män i 60-70 års ålder
sköts till döds och en tredje man blev
skadad i samband med en
fotbollsmatch. Gärningsmannen la ut
på sociala medier efter attentatet sina
sympatier för terrorsekten IS.

Gärningsmannen sköts till döds i
samband med ett polisingripande.

Hamas gick till attack mot Israel.

Tidigt på morgonen den 7 oktober meddelade Hamas
militära ledare Mohammed Deif att man inlett en militär
operation mot Israel. Tusentals har redan dött på båda
sidor av det krig som började med Hamas storskaliga
överraskningsattacker mot Israel den 7 oktober.

SVT bjuder på en sprillans
ny jultimme baserad på
Astrid Lindgrens
berättelser. En ny
jultradition som drar
igång den 24 december i
år!

Årets julvärd i SVT blev David Batra

Folkkära

Lasse Berghagen har dött.

Han blev 78 år gammal.

MELODIFESTIVALEN tillbaka i Eskilstuna.

I februari drar mellofebern återigen in över Sörmland. Då går Melodifestivalens fjärde deltävling av stapeln på Stiga sports arena i Eskilstuna.

Herrallsvenskan 2023

Malmö FF vann sm-guld på hemmaplan i fotboll. IF Elfborg kom på andraplats. Sämre gick det för Varberg som åkte ur serien efter sin förlust mot IFK Göteborg.

Brand i moské i Eskilstuna

Moskén i stadsdelen Årby i Eskilstuna har blivit totalförstörd i en brand.

NUMRETS FRÅGA

Tre måsten på julafton

*Jag har inte tre måsten utan bara ett
och det är familjen, / Janne Schaffer*

*Tomte, skinka och julklappar.
/ Tomas*

*Sällskap, god mat och trevlig stämning.
/ Erik*

*Maten; skinka, köttbullar och korv.
Trevligt sällskap och alla julfilmer.
/ Lennart*

*Julklappar, familjen
och maten.
/ Kristian*

*Snö, musik och familjen.
/ Malte*

*Julklappar, Janssons Frestelse
och julskinka. / Peter*

*Familj, julklappar och
skinka. / Fide*

*Familjen, granen och
julgodis. / Lina*

*Prio ett för mig är att
träffa nära och kära, allt
annat är inte lika viktigt.
Se när barnen öppnar
paket och mammas inlagda
sill / Anders*

UTVECKLINGSSIDAN

I detta nummer vill vi berätta om appar som funkar som hjälpmedel och som alla har eller känner till. Det kan vara sådant som kalendrar med påminnelser och klockor med alarm.

De flesta Android-telefonerna kommer med en kalender-app som kallas Google Kalender. I denna kan man lägga in påminnelser för möten och verksamheter.

Apple-telefoner kommer med en kalender i form av Siri, en tjänst på telefonen som bland annat kan påminna dig om viktiga tider och så vidare.

Oavsett märke har nog din telefon en klocka där du kan lägga in alarm eller ta tid.

Med klockan kan du hålla koll på när du ska gå upp eller ta din medicin som ett par exempel på användningsområden.

Sveriges Radio är en annan kanske vanlig app hos många, det är en app som kan vara väldigt bra för de med nedsatt syn.

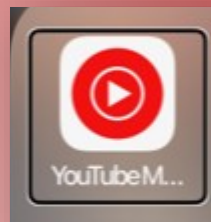
Man kan dels söka exakt efter varje program eller avsnitt. Om man inte är så bra på att skriva så har de i sökfältet kategorier med varje program. Som om du vill till exempel lyssna på SR dokumentär, som vi har recenserat, då går du in på kategorin Dokumentär och där hittar allt du söker.

Sveriges radios app är lättillgänglig och den är lätt att navigera sig i anser vi.

För de som åker mycket buss finns den en app från Länstrafiken

Sörmland. Där ska man enkelt kunna se tidtabeller och betala biljetter genom BankID. Vissa kan tycka att applikationen är lätt att

använda medans kanske nya användare har det lite svårare att kunna navigera sig i appen.

YouTube och YouTube Music som egentligen är samma app, där den ena är för musik och videos av olika slag med mera medan YouTube Music är endast för musik och musikvideos. Båda är väldigt lätthanterliga då man kan söka med hjälp av rösten. Det finns också en funktion som är anpassad för barn, det innebär att man kan begränsa vad den som är inne i appen kan se. Den blockerar det som man inte anser att barn ska kunna titta på. YouTube kommer också med olika rekommendationer av videos som är baserade på vad du tidigare har tittat på.

Ibland kan de vara bra att föra anteckningar över något. För det ändamålet finns den något som kallas Google Dokument som kommer gratis med alla Android-telefoner. Det fungerar lite som Word, fast i mobilen.

Du kan göra olika formater av anteckningar och göra listor med mera. Allt detta kan underlätta vardagen.

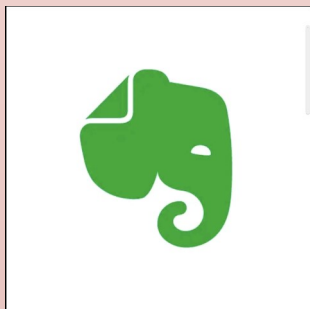

Ett annat alternativ är en anteckningsapp som heter Evernote. Den har ett enkelt gränssnitt och har många funktioner.

Om man vill ha fler funktioner kan man även prenumerera på den.

Men gratis-version fungerar ganska bra den också, dock dyker det upp reklam regelbundet där du erbjuds att

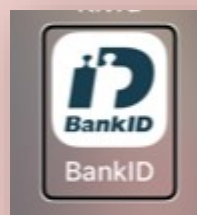
prenumerera på appen. Man kan välja att både skriva anteckningar eller lägga in ljudanteckningar. Skissfunktionen kan vara lite svår att förstå sig på men syftet med den är att man ska kunna använda sitt finger för att kunna rita eller skriva en sak genom att dra fingret över skärmen. Det fungerar även att diktera in det du vill ha i anteckningarna.

Apple har appen Anteckningar. Denna app finns med i telefonen när du får den som ny, funktionen kommer gratis med varje iPhone.

Denna app har också funktionen med diktering, alltså att det du säger kommer till att bli i textformat. Precis som de andra anteckningsapparna finns det många olika funktioner som man kan använda sig av. Det kan ta ett tag att sätta sig in i hur man kan komma att använda den för att få så bra stöd av den som möjligt. Det som är positivt är att det finns många olika videos på hur man kan göra så att det blir lättare att lära sig.

Du har säkerligen hört om BankID. Detta är en app som du kan installera på din mobil för att kunna identifiera dig på sidor, i appar eller betala saker både online och i verkligheten. BankID kan laddas ner från Google Play eller App Store. För att appen ska fungera måste du dock ta kontakt med din bank och registrera ett BankID hos dem. I dagsläget är appen en viktig del i många människors vardag för att den ska fungera så smidigt som möjligt

Många telefoner idag kommer även med email-tjänster i form av en förinstallerad app. Android telefoner kräver ofta att du skapar ett Gmail-konto som du sedan kan komma åt direkt i telefonen. Men det går även att ladda ner till exempel Outlook via Google Play eller koppla ett annat email-konto till din email-app. Om du använder en iPhone har du i stället en Mail-app, även kallad iOS Mail. Din Mail-app kan synkroneras med iCloud och därmed synka alla dina enheter och enkelt interageras med andra email konton. Om du vill lära dig mer kan du säkert finna en användarhandbok på Apple's hemsida, eller ringa Apple supporten. Du kan se på symolen för appen när du har olästa mail och även få notiser när nya mail kommer till dig.

Qrkod till reportaget.

Reportage: Freddy Jakobsen & Albert Uhlin

PODDRECENSION

Qr kod till reportaget.

I det här numret har vi lyssnat på syskonduon Peg och Pennys Parneviks podd.

De hade ett tv-program på kanal 3 för ett par år sedan tillsammans med resten av deras familj. Så det var där de fick de sitt genombrott och blev kända ansikten för flera av oss i Sverige.

För cirka ett år sedan startade de tillsammans podden som handlar om stora delar av deras liv. Innan hade de en podd som bestod av hela familjen men sedan cirka ett år tillbaka så är det bara en podd där man får följa de två systrarna. I podden kan de ta upp olika ämnen, det kan vara allt ifrån hur deras vardag ser ut till saker som har hänt som de tycker är relevant att prata om. Det innebär att man kan följa med i deras liv som bland annat består av att vara artist och influenser men också rollen som mamma.

I deras podd tar de också upp ämnen som relationer både till vänner och partners. Vi skulle vilja beskriva att man genom att lyssna på den här podden får följa med i ett "tjejsnack". I tjejsnacket kan man få en bild av hur de uppfattar att samhället ser ut, hur de uppfattar kultur och vad det har för betydelse för dem.

Det genomgående temat i podden skulle vi vilja säga är just relationer av olika slag. De har höga och skojfriska röster som är lite lika varandra och det kanske inte är så konstigt med tanke på att de är systrar. Det som kan skilja denna podd från många andra är kanske att de har en glädje som de delar med sig av och som nästan blir lite smittsam när man sitter och lyssnar till dem. Så det den här podden ger är att man blir påfylld med energi och glädje och det är skönt om man känner att man behöver ladda sina egna batterier.

Varje avsnitt har ett ämne som de pratar om vilket gör det lättare att följa med och även bestämma sig för om man är intresserad av att lyssna vidare eller ej. Det som ger dem lite minus är att de blandar både svenska och engelska. De är uppvuxna i USA men med svensktalande föräldrar så är det försåtligt att de kanske blandar men det drar ändå ner betyget lite.

Vi ger dem 8 av 10 möjliga.

Skrivet av: Lagunen

Fakta om **VARG**

Qr kod till reportaget.

Vargen, med latinska namnet *Canis Lupus* är ett av Sveriges rovdjur och på gammal svenska betyder ordet varg "dräpare" eller "tjuv". Andra namn på vargen kan vara "gråben", "ulv", "tasse" med mera kärt barn har många namn.

Vargen är ett socialt djur som lever i flock och har stora revir som de rör sig i. Vargflocken består av en alfahona och en alfahane och deras ungar som de får. En kull valpar består av 4-8 ungar som föds både blinda och döva. Efter cirka två veckor öppnar de ögonen, vid fem veckors ålder börjar de äta kött och efter cirka 11 veckor slutar de att dia. När ungarna blivit könsmogna så lämnar de flocken och går vidare till att skapa egna revir. Några av de unga honorna kan stanna lite längre för att hjälpa föräldrarna att uppfostra de nya valparna. En flock kan bestå av 3 till 20 vargar. Det är bara alfahonan som är brunstig och parning sker i februari till mars. Vargen är som mest aktiv under kvällar och morgonar, under dagarna är de som minst aktiva. Vargen har som sagt ett stort revir och rör sig cirka 2-2,5 mil om dagen. Vargen har liknade tassavtryck som en hund, tassarna har fyra tår och framtassarna är större än de bakre. När vargen går eller springer så rör den sig oftast i en rak riktning till skillnad från hundar som kanske springer mer i sidled. Vargen rör sig mer målmedvetet skulle man kanske kunna säga. Vargen jagar målmedvetet och ofta är det mer jaktinstinkten som styr än själva aptiten. När vargen jagar i flock så är det oftast en varg som håller fast djuret de fält i det dödliga käkgreppet medens de andra i flocken börjar äta direkt. Vargarna kan både jaga i flock men också ensamma, en ensam varg har inga svårigheter att fälla en älg.

En varg lever normalt 10-12 år men en del kan bli upp till 16 år, i fångenskap kan vargen leva ett par år till. Vargarna är betydligt större än hundar och har framför allt mycket högre ben. En varghanne väger cirka 35-50 kilo, honan är lite mindre och väger cirka 30-40 kilo. Vargen finns i de flesta länderna på det norra halvklotet och ju högre upp man kommer desto större blir vargarna, i Ryssland väger de cirka 70 kilo. De är alltså mycket större än den svenska rasen.

Idag är vargen inte utrotningshotad generellt utan det finns cirka 100.000 exemplar i Europa och Asien. I Sverige är vargstammen hotad och därför är den fridlyst och skyddas enligt lagen.

Skrivet av: Jim Karlsson

RECEPT

Godaste lusseballen till jul

Ingredienser

2 paket saffran
2 dl strösocker
2 msk vatten
50 g jäst
175 g rums tempererat smör
5 dl rumstempererad mjölk
1/2 tsk salt
ca 11 1/2 dl till 1 sats

mjöl till utbakning

Till pensling och garnering:

1 ägg till pensling
russin

Gör så här:

Smula ner jästen i degbunken.

Smält matfettet.

Stöt saffranet med lite av sockret i en mortel. Rör ner saffranet i det smälta matfettet. Tillsätt mjölken och ljumma degspadet till ca 37°C.

Rör ut jästen i lite av degspadet. Tillsätt resten av degspadet, socker och salt.

Arbeta i nästan allt vetemjöl och arbeta degen ca 5 minuter i maskin eller 10 minuter för hand. Strö lite mjöl över degen. Låt den jäsa under bakduk 30- 45 minuter.

Ta upp degen på mjölad arbetsbänk.

Knåda ev. i resten av mjölet.

Baka ut lussekatter/julkusar, flätor eller längder. Lägg bröden på plåtar med bakplåtspapper.

Låt jäsa under bakduk 30-45 minuter.

Sätt ugnen på 200°C.

Pensling och garnering: Pensla med uppvispat ägg och tryck i russin.

Grädda bullarna mitt i ugnen 8-10 minuter och längder och flätor i nedre delen av ugnen 15-20 minuter.

Låt bullarna svalna på galler under bakduk.

Skrivet av: Ulrika Arvidsson

KNEP & KNÄP Hitta orden

P	A	G	L	Ö	G	G	P	R	T	T	N	U
E	L	N	U	O	J	R	O	M	O	V	Ö	T
P	J	C	C	X	L	D	S	Q	M	Q	U	W
P	H	M	I	K	G	N	K	O	T	E	S	R
A	D	B	A	Y	N	L	P	R	E	G	K	T
R	F	H	M	I	B	S	U	I	Q	R	I	V
K	C	E	L	P	A	K	E	T	Z	H	N	F
A	J	R	E	N	N	K	D	F	C	N	K	V
K	X	Å	J	U	L	M	U	S	T	W	A	U
A	N	M	A	Ä	B	E	Ö	B	N	Ä	W	Z
N	J	U	L	G	R	A	N	S	K	U	L	A

PEPPARKAKA

SKINKA

GLÖGG

TOMTE

PAKET

REN

JULGRANSKULA

JULMUST

LUCIA

Skrivet av: Emil Pettersson

NUMRETS BILD

